

Liturgisen ajan paluu

Henkisesti ja hengellisesti hyvinvoiva työyhteisö 14.10.2024

Liturgisesta ajasta ekonomiseen aikaa

Miten ihmiskunnan kokemus ajasta on muuttunut?

- Aikakokemus alkoi rakentua **päivän ja yön vaihtelun** sekä taivaankappaleiden kierrosta tehtyjen havaintojen perustalle n. 5000 vuotta sitten.

- VT:n sanoitus, vaikka nuoremmalta ajalta, heijastelee aikakokemuksen kehitystä:

" Jumala erotti valon pimeydestä, ja hän nimitti valon päiväksi, ja pimeyden hän nimitti yöksi. Tuli ilta ja tuli aamu, näin meni ensimmäinen päivä." 1. Ms. 1:4-5, 14

- Aikakokemuksesta leimasi myös **syklisyys**, joka perustui vuodenaikojen kiertoon:

"- -Niin kauan kuin maa pysyy, ei lakkaa kylvö eikä korjuu, ei vilu eikä helle, ei kesä eikä talvi, ei päivä eikä yö."

Liturgisen ajan läpäisemä arki

“Menneisyydessä arjen toimet ja työt kytkeytyivät hengellisyyteen välittömämmin kuin tänään. Viikon ja vuoden kierrolla ja maanviljelyn ja metsästyksen merkittävillä jaksoilla oli myös hengellinen ulottuvuus. Viikkoon liittynyt liturginen kierto:

- ”Jumala oli saanut työnsä päätökseen, ja seitsemäntenä päivänä hän lepäsi kaikesta työstään.” - 1. Ms 2:2

Vuodenaikojen kiertoon liittynyt liturginen kierto

- Pidä myös elonleikkuujuhla, kun leikkaat ensimmäiset tähkät peltoon kylvämästäsi viljasta, sekä korjuujuhla vuoden päättyessä, kun korjaat hedelmätarhojesi sadon. – 2. Ms. 23:16

Kronologinen aikakokemus kehittyy

- Vuosisatojen varrella kronologista aikaa on opittu mittaamaan yhä pienemmillä aikayksiköillä.
- Kaikkein vanhin tunnettu kello on n. 3500 vuoden takaa oleva aurinkokello
- Läntistä aikakokemusta on hallinnut kronologinen ja lineaarinen aikakäsitys
- Aasian, Afrikan, Amerikan alkuperäiskansojen ja latinalaisen Amerikan aikakäsitystä on leimannut käsitys kaiken toistuvuudesta, syklisyydestä.

Prahan astrologinen kello vuodelta 1410 on maailman kolmanneksi vanhin toimiva kello.

Mitä liturginen aikakokemus tarkoittaa?

- Oletettavasti vuodenaikojen kierto ja liturginen kierto ajan mittareina kehittyivät tiiviissä vuorovaikutuksessa.
- Liturginen aika yhdessä luonnon ja vuodenaikojen kierron kanssa ovat tiettävästi ihmiskunnan varhaisimpia tapoja mitata aikaa.
- Anamnēsis, muistaminen
- Menneisyys lakkaa olemasta jotain takana olevaa
- Kokemus ajan yhdensuuntaisesta kulusta murtuu hetkellisesti
- Mennyt koetaan tässä hetkessä olemassa oloa merkityksellisesti koskettavana.
- Liturgiasta aikakokemusta on vaalittu erityisesti luostareissa ja koettu ehtoollisessa

Jumala nähtiin aktiivisena voimana luonnossa ja historiassa. Jumalan koettiin olevan läsnä tässä ajan ja aineen maailmassa, viikon, vuoden ja aikakausien kierrossa ja ihmisen kohtalossa.

Liturgisen aikakokemuksen katoaminen

Teollistuminen lähtien 1700-luvulla Britanniasta

- Agraarikulttuurista irtautuminen, muuttoliike kaupunkeihin, juurten katkeaminen luontoon
- Käsityöläisistä ja viljelijöistä teollisuustyövoimaksi
- Aikaa alkoi rytmittää tehtaan pilli. Päivä jakautui 3x8 tunnin jaksoihin.
- Toinen maailmansota ja sen teollisuudelta vaatimat ponnistelut edistivät osaltaan siirtymistä kolmivuoroteollisuuteen.
- Suomessa kehitys oli hitaampaa, ajottui erityisesti 1960–1970-luvuille
- Suomessa 24/7 yhteiskunnan syntyä edisti merkittävästi vähittäiskauppojen sekä parturi- ja kampaamoliikkeiden aukioloaikoja koskevien rajoitusten poistuminen vuoden 2016 alusta. Elinkeinonharjoittaja voi itse päättää, milloin hän pitää liikkeensä auki, eikä poikkeuslupia tarvitse enää hakea.

Liturgisen ajan katoaminen

Jatkoa- -

- Uskonto ja hengellisyys syrjäytettiin arkisen työn keskeltä tiettyyn viikonpäivään
- Arkisessa työssä ja ajassa koettu hengellisyys, ikuisuus, ja luonnon kiertoon kytkeytyminen korvautui kapitalismin aikakäsityksellä, jossa aika tulee käyttää tehokkaasti ja jossa tehokkaan ajankäytön tarkoituksena on kasvattaa
- Modernilla kapitalismilla on oma sisäänrakennettu logiikkansa.
- Monikansalliset yritykset kontrolloivat valtaosaa ihmisten ajasta. Ne tarjoavat meille aineellista hyvää, mutta odottavat samalla sitoutumista ja uskollisuutta yrityksille.
- Aikakäsitys on horisontaalinen ja ajan tarkoituksena on mahdollistaa teknologian edistysaskeleet ja talouden kasvu
- Työpaikat ja asuinalueet eriytyivät toisistaan (vrt. aikaa, kun viljelijöiden ja käsityöläisten koti- ja työpaikka olivat usein samat)ee
- Modernien kapitalististen yritysten 24/7-rytmi on varsin erilainen verrattuna luonnon rytmeihin ja ihmiskunnan ikivanhojen viisaustraditioiden tapaan

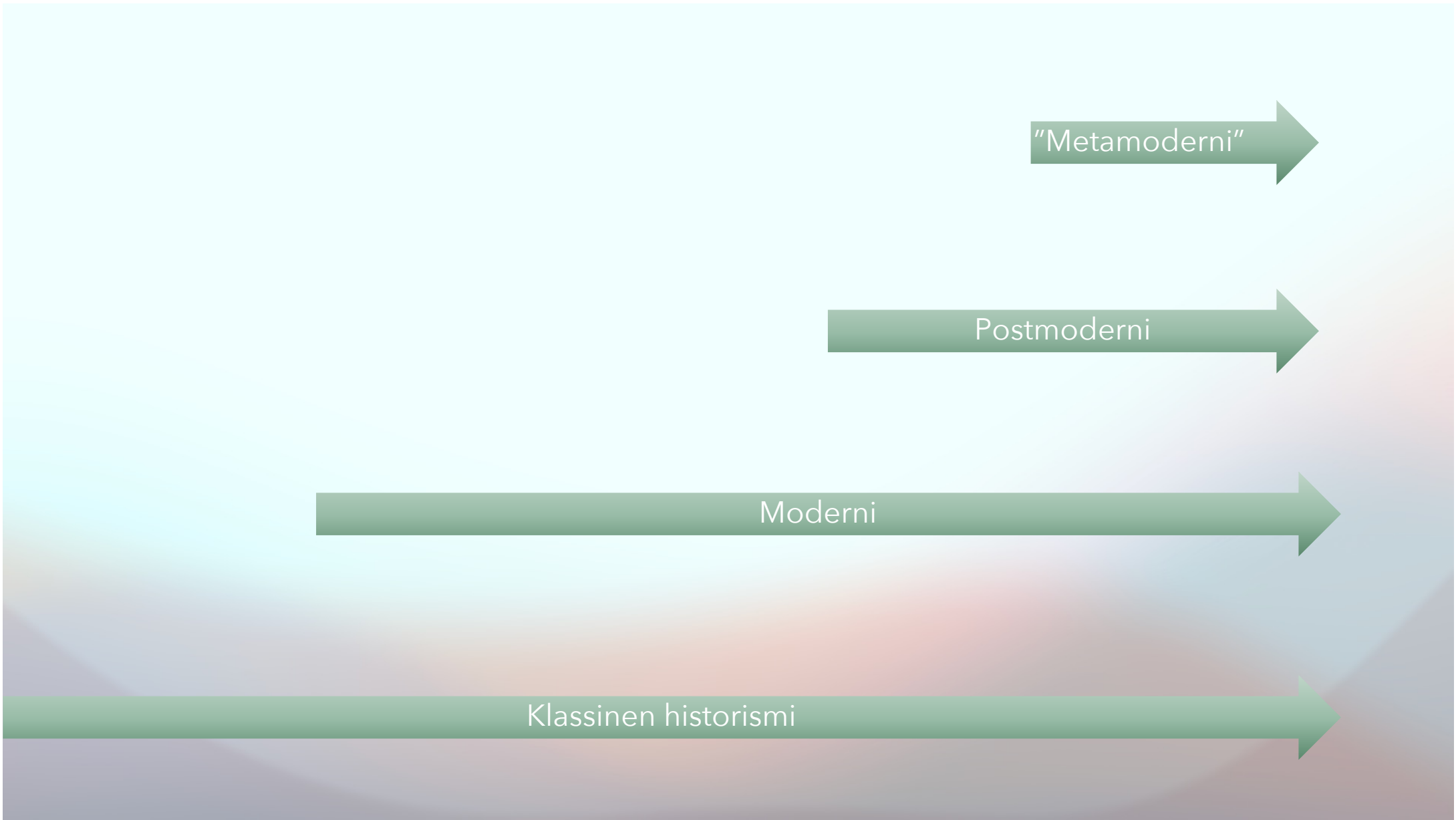

"Metamoderni"

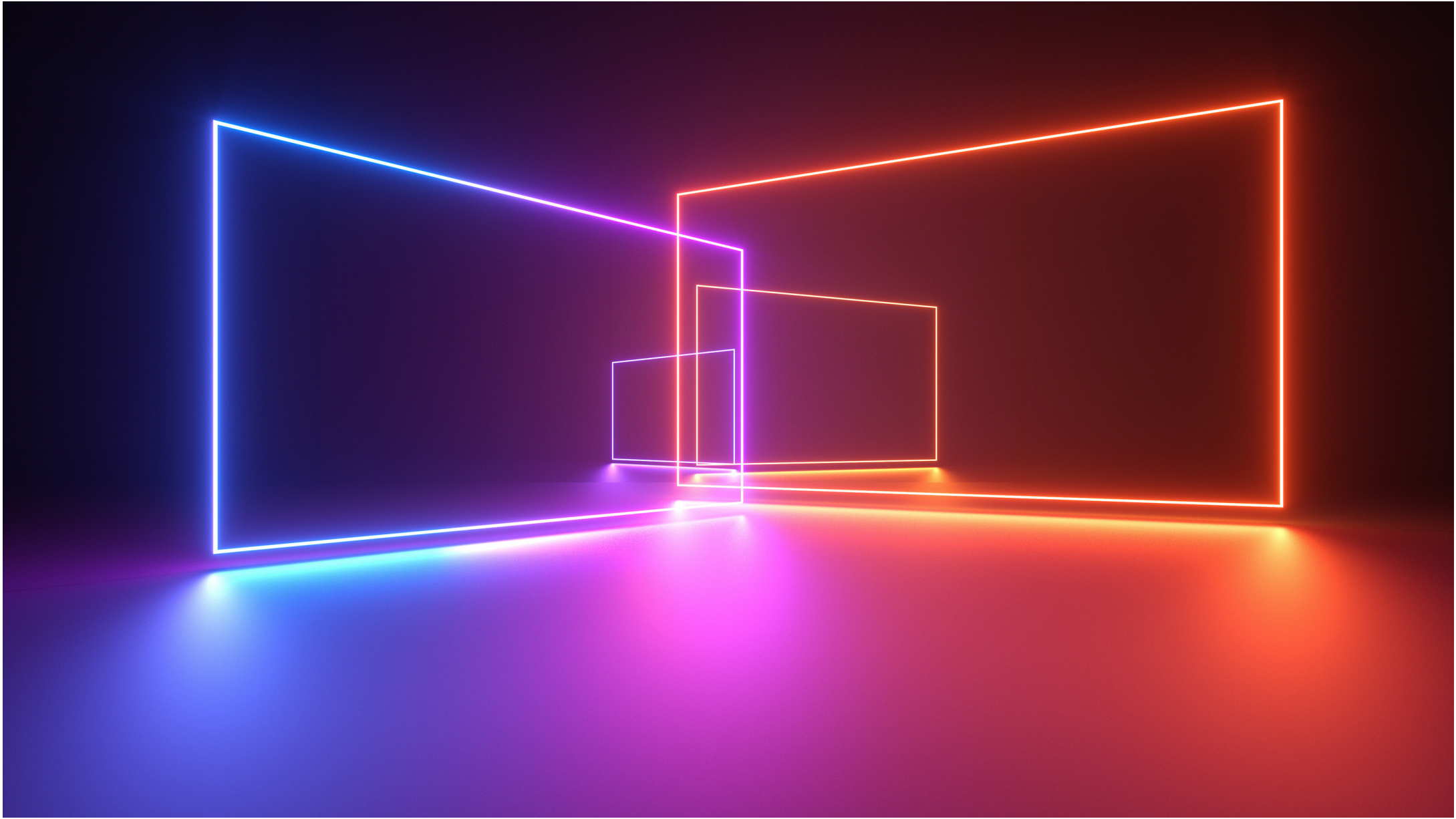
Postmoderni

Moderni

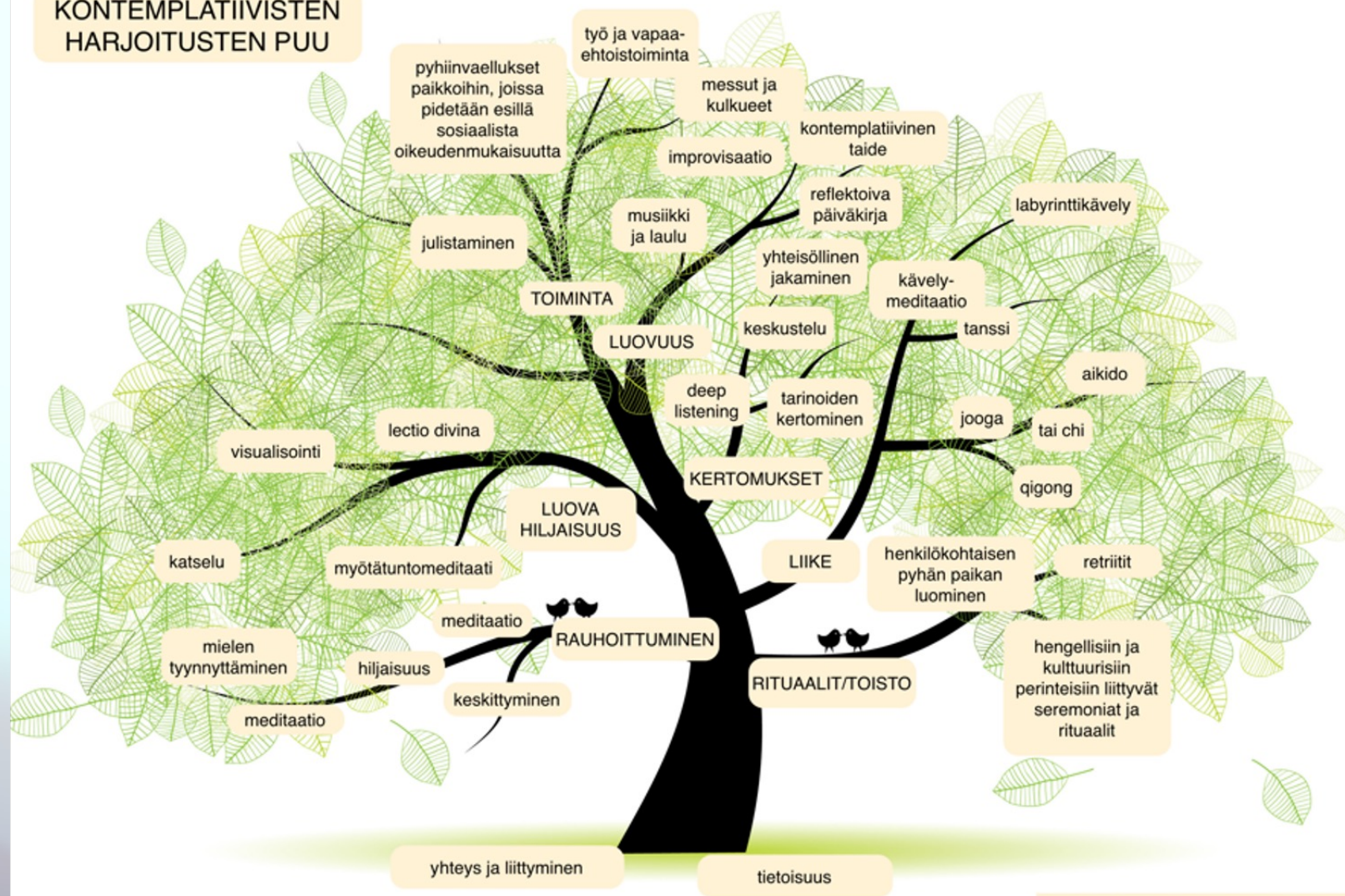
Klassinen historismi

KONTEMPLATIIVISTEN HARJOITUSTEN PUU

lähde: <http://www.contemplativemind.org/practices/tree>

Vanhoja rukoilemisen perinteitä uusissa muodoissa

Pohjoismainen
pyhiinvaellusliike

Kristillinen
luontohengellisyys

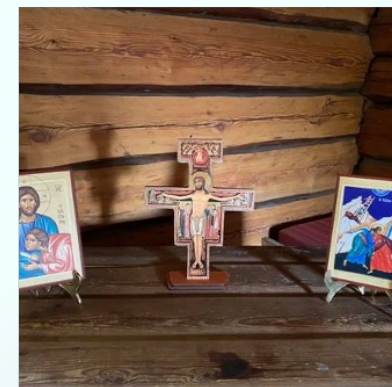
Hiljaisuuden jooga®

Kristilliset Sydänrukous
meditaatioapit

Uusmonastisismi

Meditatiivinen/kontemplatiiv
inen valokuvaus

Hengellinen ohjaus

Retriittiliike

